

Handboek Volleybal Accommodaties

Inleiding	2
Scope	2
Eisen en aanbevelingen	4
Eredivisie.....	5
Topdivisie.....	6
1 ^e & 2 ^e Divisie	7
3e Divisie, Promotie en jeugd A, B en C (top- en hoofdklasse)	8
2e klasse t/m 6e klasse en recreanten.....	9
Zitvolleybal (Eredivisie, 1 ^e en 2 ^e Divisie)	10
Jeugd A, B en C vanaf 1 ^e klasse en lager	11
CMV jeugd	11
Overige eisen sporthal algemeen.....	12
Materialen	13
Palen	13
Net	13
Zijbanden	14
Antennes.....	14
Lichtsterkte	14
Scheidsrechtersplatform	14
Algemene opmerkingen en toevoegingen	15
Wedstrijdruimte, speelveld, obstakelvrije hoogte	15
Wedstrijdruimte, afwerking, wanden, obstakelvrij en vlak	15
Kleedruimtes, situering	15
Toiletruimtes, aantal per accommodatie	15
Toestellenberging, afmeting.....	15
Toeschouwersaccommodatie, aantal zitplaatsen	15
Bijlage: schetsen.....	16
Centercourt	16
Vier velden.....	17
Drie velden	18
CMV	19

Inleiding

Voor jullie ligt het Handboek Sportaccommodaties voor volleybalverenigingen binnen Nederland. Regelmatig heeft een volleybalvereniging vragen waar een accommodatie aan moet voldoen om volleybal te kunnen spelen. Hiervan zijn vele factoren afhankelijk en je hebt bovendien te maken met diverse partijen bij de bouw van een sportaccommodatie. Waar moet je aan denken bij de aanleg, renovatie of herinrichting van de sporthal waar volleybal wordt gespeeld? Aan welke voorwaarden moet de belijning bij de diverse volleybalvormen voldoen en wat zijn de tips en aandachtspunten op dit vlak? Hoe hoog moet de sporthal zijn, welke kleur belijning moeten we aanhouden, over hoeveel kleedkamers moet de accommodatie beschikken? Deze en nog veel meer vragen worden beantwoord in het Handboek Sportaccommodaties voor volleybalverenigingen dat je hier vindt.

Het document is interactief, waardoor je snel kunt doorklikken naar het onderwerp waar je informatie over zoekt.

Heb je verdere vragen of wil je ondersteuning over het bouwen of renoveren van een volleybalaccommodatie neem dan contact op met [Pim Scherpenzeel](#), adviseur sportaccommodaties Nederlandse Volleybal Bond.

Scope

Dit document gaat over volleybal in **nieuwe** overdekte multidisciplinaire sportaccommodaties, dus NIET over specifieke volleybalhallen. Het bevat eisen en aanbevelingen voor volleybal op lokaal, regionaal en nationaal niveau, dus NIET over internationale eisen. Voor bestaande sporthallen geldt dat dispensatie kan worden verleend voor sommige eisen. ~~in~~ Ook voor sporthallen die zijn gebouwd na 1-1-2019 kan dispensaties verleend.

In Nederland worden over het algemeen sporthallen gebouwd die niet alleen voor volleybal worden gebouwd, maar voor gebruik door meerdere binnensporten plus (vrijwel altijd) bewegingsonderwijs. Formeel wordt een dergelijke sporthal een "overdekte multidisciplinaire sportaccommodatie" (OMS) genoemd. Voor dit type accommodatie bestaan er normbladen, die zijn opgesteld door werkgroep 7 van de NOC*NSF normcommissie overdekte multidisciplinaire sportaccommodaties (afgekort dus NOMS).

Daarnaast bestaan er ook (Europese) normen voor de sportvloeren in multidisciplinaire sporthallen. In Nederland worden deze opgesteld door werkgroep 2 van de Nationale Norm Commissie 353076 Sportvloeren.

Pim Scherpenzeel vertegenwoordigt de Nevobo in allebei deze werkgroepen/commissies.

De normen die van toepassing zijn op een OMS beginnen allemaal met de aanduiding NOCNSF-US1 waarbij US1 staat voor Universele Binnensport. Er zijn NOCNSF-US normen voor

de verschillende ruimtes in een sporthal (niet alleen de wedstrijdruimte, maar ook de kleedruimte, EHBO ruimte, toestellenberging), sportvloeren, verlichting en geluid.

Hiernaast bestaan er nog diverse normbladen voor de belijning van de wedstrijdvelden voor de indoorsporten badminton, volleybal, basketbal, handbal, korfbal, zaalvoetbal, zaalhockey en zaalkorfbal.

Alle NOC*NSF normbladen zijn terug te vinden op de website

<https://sportvloeren.sport.nl/normen>

Let op

- Deze normbladen hebben alleen maar betrekking op de **wedstrijdeisen** van en voor de verschillende indoorsporten. Zij bevatten geen punten die van belang zijn voor trainingen of jeugdwedstrijden, zoals bijvoorbeeld een 7 meterlijn voor C-jeugd.
- De normbladen zijn onderhevig aan **veranderingen**, bijvoorbeeld bij spelregelwijzigingen, nieuwe inzichten of innovaties in materialen.
- De normen hebben **geen officiële status**.

Er is geen wet of instantie die een opdrachtgever van een (nieuwe) sportaccommodatie verplicht om te voldoen aan de NOC*NSF normen! Iedere opdrachtgever mag zelf zijn eigen ambitieniveau bepalen. Anders dan bij buitensportvelden het geval is en in tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, wordt er in sporthallen ook niet gecontroleerd op het al of niet voldoen aan deze punten, behalve natuurlijk wanneer de opdrachtgever hier zelf (tegen betaling) opdracht voor heeft gegeven, bijvoorbeeld aan een keurende instantie als KIWA-ISA sport die een bepaald certificaat kan afgeven waarop dan wordt aangegeven aan welke normen de accommodatie voldoet. Het al of niet voldoen aan één of meer van de vermelde eisen hangt dus volledig af van het ambitieniveau van de opdrachtgever zelf. Veel opdrachtgevers (vrijwel altijd een gemeente) willen graag voldoen aan het [KIWA-ISA](#) sport keurmerk en laten hun accommodatie vrijwillig keuren op de eisen van de NOC*NSF normbladen. Het niet hebben van dit keurmerk heeft echter geen consequenties voor gebruik; ook in een sporthal zonder dit keurmerk worden gewoon volleybalwedstrijden gespeeld.

Voor de laatste stand van zaken omtrent normeringen, wedstrijdseisen en trainingsfaciliteiten voor sporthallen kun je contact opnemen met Pim Scherpenzeel,

pim.scherpenzeel@nevobo.nl

Eisen en aanbevelingen

Als Nevobo stellen we aan onze wedstrijd-accommodaties eisen en doen we aanbevelingen. De eisen zijn afhankelijk van het speelniveau: wat op een hoger niveau een eis is, is op lager niveau een aanbeveling maar dus geen harde eis. Voor sommige eisen geldt dat zij alleen van toepassing zijn op nieuwbouw-accommodaties die zijn gebouwd na 1-1-2019.

In de praktijk worden in een sporthal (een overdekte multidisciplinaire sportaccommodatie) door een volleybalvereniging wedstrijden gespeeld op verschillende niveaus, en hiervoor kunnen dus per veld andere eisen gelden, bijvoorbeeld de uitloopruimte.

Ten aanzien van de accommodatie-eisen onderscheiden we de volgende niveaus/modules:

Speelniveau

- Eredivisie
- Topdivisie
- 1^e & 2^e Divisie
- 3e Divisie, Promotie en jeugd A, B en C (top- en hoofdklasse)
- 2e klasse t/m 6e klasse en recreanten
- Zitvolleybal (Eredivisie, 1^e en 2^e Divisie)
- Jeugd A, B en C vanaf 1^e klasse en lager
- CMV jeugd

De verschillen in de eisen komen vooral tot uiting in de vrije ruimte rondom het speelveld. Het standpunt van Nevobo is dat de vrije ruimte groter moet zijn bij hogere niveaus. Zie schetsen in de bijlage.

Er is geen vaste standaard voor de indeling van velden; er zijn binnen deze eisen vele opstellingen mogelijk. Het vertrekpunt voor de nieuwbouw van een sporthal waar een volleybalvereniging een (hoofd)gebruiker is, ~~moet altijd zijn~~ adviseren wij dat het volledige ontwerp tot stand komt in overleg met de betreffende vereniging.

Eredivisie

Wedstrijdruimte

Speelveld afmetingen	18 x 9 meter
Obstakelvrije hoogte	9 meter bij nieuwbouw. Voor sporthallen gebouwd <u>voor 1-1-2019</u> wordt dispensatie gegeven voor een hoogte van 7 meter
Obstakelvrije uitloopruimte achterlijn	6,5 meter
Obstakelvrije uitloopruimte zijlijn	5 meter
Belijning algemene eis	de belijning van het veld moet duidelijk contrasteren met de sportvloer en andere lijnen
Belijning breedte	alle lijnen zijn 5 centimeter breed
Belijning kleur	aanbeveling: wit of geel (afhankelijk van de kleuren van de andere aanwezige belijningen). Laat door een deskundig adviseur een totaal belijningsplan opstellen.
Wijze van meten	Alle lijnen behoren bij het gebied dat zij begrenzen

Toelichting

Voor de eisen die worden gesteld aan het speelveld in de Eredivisie, worden de eisen van de CEV gevolgd omdat een Eredivisieteam eventueel op Europees niveau wedstrijden kan spelen. In de meest voorkomende sporthallen in Nederland zullen de Eredivisiewedstrijden worden gespeeld op het zgn. centrecourt, dat inclusief de vrije ruimte (geheel of gedeeltelijk) wordt begrensd door een boarding. Eisen zoals bijvoorbeeld vlakke wanden zijn dan niet van toepassing. Alles buiten de boarding wordt geacht niet te behoren tot de wedstrijdvloer. Zie schetsen in bijlage.

Topdivisie

Wedstrijdruimte

Speelveld afmetingen	18 x 9 meter
Obstakelvrije hoogte	7 meter
Obstakelvrije uitloopruimte achterlijn	5 meter
Obstakelvrije uitloopruimte zijlijn	5 meter
Belijning algemene eis	de belijning van het veld moet duidelijk contrasteren met de sportvloer en andere lijnen
Belijning breedte	alle lijnen zijn 5 centimeter breed
Belijning kleur	aanbeveling: wit of geel (afhankelijk van de kleuren van de andere aanwezige belijningen). Laat door een deskundig adviseur een totaal belijningsplan opstellen.
Wijze van meten	Alle lijnen behoren bij het gebied dat zij begrenzen

Toelichting

In de meest voorkomende sporthallen zullen de Topdivisiewedstrijden worden gespeeld op het zgn. centrecourt, dat inclusief de vrije ruimte (geheel of gedeeltelijk) begrensd kan worden door een boarding. Eisen zoals bijvoorbeeld vlakke wanden zijn dan niet van toepassing. Alles buiten de boarding wordt geacht niet te behoren tot de wedstrijdvloer. Zie schetsen in bijlage.

1^e & 2^e Divisie

Wedstrijdruimte

Speelveld afmetingen	18 x 9 meter
Obstakelvrije hoogte	7 meter
Obstakelvrije uitloopruimte achterlijn	2 meter
Obstakelvrije uitloopruimte zijlijn	2 meter
Belijning algemene eis	de belijning van het veld moet duidelijk contrasteren met de sportvloer en andere lijnen
Belijning breedte	alle lijnen zijn 5 centimeter breed
Belijning kleur	aanbeveling: wit of geel (afhankelijk van de kleuren van de andere aanwezige belijningen). Laat door een deskundig adviseur een totaal belijningsplan opstellen.
Wijze van meten	Alle lijnen behoren bij het gebied dat zij begrenzen

Toelichting

In de meest voorkomende sporthallen zullen wedstrijden in de 1^e of 2^e Divisie worden gespeeld op een veld dat in de breedterichting van de sporthal ligt (3 velden naast elkaar; zie schetsen in bijlage). Op dit niveau is de 2 meter achter de achterlijnen nodig voor het goed uitvoeren van een sprongservice. Het is van belang dat in de vrije ruimte van 2 meter naast de zijlijnen GEEN ENKEL obstakel aanwezig is, dus ook geen spelersbanken, **teltafel**, sporttassen, etc. In de praktijk betekent dit dus dat er tussen twee velden die 4 meter uit elkaar liggen, GEEN spelersbanken kunnen staan.

3e Divisie, Promotie en jeugd A, B en C (top- en hoofdklasse)

Wedstrijdruimte

Speelveld afmetingen	18 x 9 meter
Obstakelvrije hoogte	7 meter
Obstakelvrije uitloopruimte achterlijn	2 meter
Obstakelvrije uitloopruimte zijlijn	2 meter
Belijning algemene eis	de belijning van het veld moet duidelijk contrasteren met de sportvloer en andere lijnen
Belijning breedte	alle lijnen zijn 5 centimeter breed
Belijning kleur	aanbeveling: wit of geel (afhankelijk van de kleuren van de andere aanwezige belijningen). Laat door een deskundig adviseur een totaal belijningsplan opstellen.
Wijze van meten	Alle lijnen behoren bij het gebied dat zij begrenzen

Toelichting

In de meest voorkomende sporthallen zullen wedstrijden in de hoogste regioklassen worden gespeeld op een veld dat in de lengterichting van de sporthal ligt (4 velden, 2 aan 2, zie schets in bijlage). Het is van belang dat in de vrije ruimte van 2 meter naast de zijlijn GEEN ENKEL obstakel aanwezig is, dus ook geen spelersbanken, **teltafel**, sporttassen, etc. In de praktijk betekent dit dus dat er tussen twee velden die 4 meter uit elkaar liggen, zowel in lengte als in breedte, GEEN spelersbanken kunnen staan. Zie schetsen in bijlage.

2e klasse t/m 6e klasse en recreanten

Wedstrijdruimte

Speelveld afmetingen	18 x 9 meter
Obstakelvrije hoogte	7 meter*
Obstakelvrije uitloopruimte achterlijn	1 meter (advies 2 meter)
Obstakelvrije uitloopruimte zijlijn	1 meter (advies 2 meter)
Belijning algemene eis	de belijning van het veld moet duidelijk contrasteren met de sportvloer en andere lijnen
Belijning breedte	alle lijnen zijn 5 centimeter breed
Belijning kleur	aanbeveling: wit of geel (afhankelijk van de kleuren van de andere aanwezige belijningen). Laat door een deskundig adviseur een totaal belijningsplan opstellen.
Wijze van meten	Alle lijnen behoren bij het gebied dat zij begrenzen

Toelichting

Ten opzichte van het niveau 3e divisie, Promotie en 1e klasse en jeugd A, B en C (top- en hoofdklasse) is de eis van 2 meter achter de achterlijn teruggebracht naar 1 meter, omdat op dit niveau de sprongservice niet of nauwelijks zal voorkomen. Het is van belang dat in de vrije ruimte van 1 meter rondom GEEN ENKEL obstakel aanwezig is, dus ook geen spelersbanken, **teltafel**, sporttassen, etc. In de praktijk betekent dit dus dat er tussen twee velden die 2 meter uit elkaar liggen, GEEN spelersbanken kunnen staan. Bij 2 meter obstakelvrije ruimte dient 1 meter vrij te blijven gemeten vanaf de zijlijn. Zie schetsen in bijlage.

* Bij recreanten competitie mag de obstakelvrije hoogte op 5 meter gesteld worden

Zitvolleybal (Eredivisie, 1^e en 2^e Divisie)

Wedstrijdruimte

Speelveld afmetingen	10 x 6 meter Het wordt dringend aanbevolen om voor een zitvolleybalveld specifiek grondpotten aan te brengen in plaats van gebruik te maken van de potten van het 18x9 volleybalveld.
Obstakelvrije hoogte	7 meter
Obstakelvrije uitloopruimte achterlijn	3 meter
Obstakelvrije uitloopruimte zijlijn	3 meter
Belijning algemene eis	de belijning van het veld moet duidelijk contrasteren met de sportvloer en andere lijnen
Belijning breedte	alle lijnen zijn 5 centimeter breed
Belijning kleur	wit of geel (afhankelijk van de kleuren van de andere aanwezige belijningen) Laat door een deskundig adviseur een totaal belijningsplan opstellen.
Wijze van meten	Alle lijnen behoren bij het gebied dat zij begrenzen

Toelichting

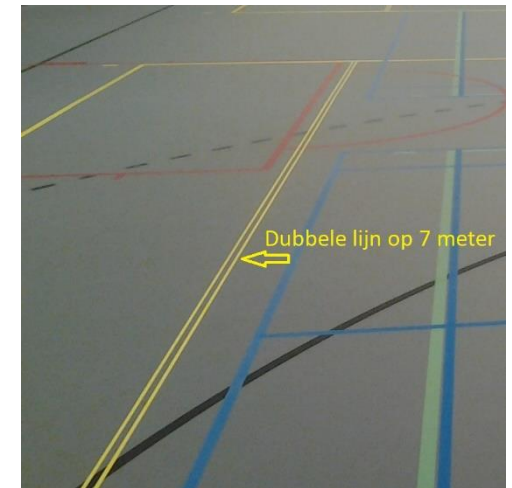
Het is in de meeste sporthallen gebruikelijk om een zitvolleybalveld aan te brengen “binnen-in” het reguliere volleybalveld. Men kan dan gebruik maken van de grondpotten van dat reguliere veld. Het is echter sterk aan te bevelen om voor een zitvolleybalveld aparte grondpotten aan te brengen en specifieke zitvolleybalzuilen aan te schaffen.

Het is in de zitvolleybaldivisies van Nevobo NIET toegestaan om officiële wedstrijden te spelen op de zijlijnen van een badmintonveld. Wel kunnen zitvolleybalvelden worden gecombineerd met specifieke CMV velden.

Jeugd A, B en C vanaf 1^e klasse en lager

Voor jeugd A, B en C (alleen top- en hoofdklasse) gelden de eisen zoals genoemd in 3e divisie, Promotie en jeugd A, B en C (top- en hoofdklasse). Voor de A, B en C jeugd 1^e klasse en lager gelden de normeringen zoals genoemd bij 2e klasse en lager (senioren) en recreanten.

Voor de 1e, 2e en 3e klasse C jeugd, die spelen op een veld van 7 meter diepte, moet een zgn. 7 meterlijn worden aangebracht. Aanbevolen wordt om deze aan te brengen door middel van twee smalle stroken belijning in plaats van één brede lijn.

CMV jeugd

De wedstrijden voor het CMV worden op verschillende veldafmetingen gespeeld.

Niveau 1 t/m niveau 4 veldafmeting 6.0 meter breed x 9 meter lang (2 veldhelften van 4,5 meter)

Niveau 5 & 6 veldafmeting 6.0 meter breed en 12 meter lang (2 veldhelften van 6 meter).

Het is in de meeste sporthallen gebruikelijk om CMV-wedstrijden te organiseren op de lijnen van een badmintonveld. Hiervoor mogen de zijlijnen gebruikt worden, maar moeten er voor niveau 1 t/m 4 andere achterlijnen in worden aangebracht (op 4.5 meter vanaf de middenlijn gemeten). Voor niveau 5 en 6 kunnen de binnenste achterlijnen van het badmintonveld worden gebruikt. Ook hier geldt dat het sterk wordt aanbevolen om hiervoor specifieke grondpotten aan te brengen.

Overige eisen sporthal algemeen

Volgens Normblad NOCNSF-US1-D.1 moeten in een overdekte multidisciplinaire sportaccommodatie minimaal één wedstrijdruimte, twee kleed-/wasruimten, één EHBO-ruimte, twee scheidsrechters ruimten, één toestellenberging en één werkkast worden opgenomen. Optioneel kunnen een wedstrijdleidingruimte, een dopingcontroleruimte en een beheerdersruimte worden opgenomen.

Als Nevobo vinden wij dat het niet noodzakelijk is om al deze ruimten te realiseren. Besloten moet worden welk aantal kleedkamers noodzakelijk is, uiteraard ook afhankelijk van het aantal velden (aanbeveling is minimaal 2 per geslacht bij 2 velden of meer), i.e. de afmetingen van de sporthal, wel of geen scheidingswand(en). Overwogen kan worden om niet alle kleedkamers even groot te maken, en bijvoorbeeld twee kleinere kleedkamers ook te bestemmen als scheidsrechterkleedkamers. Ook is het mogelijk om een centrale sanitair groep te maken voor sporters, zodat niet in iedere kleedkamer toiletten en douches hoeven zijn.

Een aparte wedstrijdleidingruimte is ook niet in alle sporthallen noodzakelijk, evenals een dopingruimte.

Wij pleiten voor een ontwerp van een sporthal waarbij niet wordt uitgegaan van steeds dezelfde standaard, maar waarin afstemming wordt gezocht met de gebruikers om tot de ideale situatie te komen.

Materialen

Palen

Gebruik voor de velden specifieke volleybalzuilen met schuifstukken en netspanners. Voor zitvolleybal aparte (lage) zuilen. De zuilen worden ingestoken in vaste grondpotten die worden afgesloten met een deksel dat niet kan draaien en bekleed moet zijn in dezelfde toplaag als de omringende sportvloer. De grondpotten moeten op een afstand van 0.50 m tot maximaal 1.00 m buiten de zijlijnen worden geplaatst, bij ieder veld (dus ook de CMV-velden).

De palen hebben afgeronde hoeken, zijn glad en worden zonder spandraden aan de grond bevestigd. Zij mogen geen gevaarlijke of hinderlijke onderdelen hebben. Op Ere en Topdivisie niveau dienen de palen voorzien te worden van een beschermpadding.

Net

Het net is 1 meter breed en 9.50 tot 10 meter lang (met 25 tot 50 cm ruimte aan iedere buitenkant van de zijbanden), is gemaakt van zwart materiaal en heeft vierkante mazen van 4,5 tot 10 cm. Aan de bovenzijde is een horizontale dubbelgevouwen wit kunststof (polyester of bisonyl) band van 7cm breed over de gehele lengte vastgenaaid, de netrand. In deze band is, om het net aan de palen te bevestigen en de bovenkant ervan gespannen te houden, een flexibele kabel (bijvoorbeeld kevlar) aangebracht. Aan de beide uiteinden van de band loopt door een opening een koord om de band aan de palen te bevestigen en de bovenkant van het net gespannen te houden. Aan de onderzijde is een horizontale dubbelgevouwen wit kunststof (polyester of bisonyl) band van 5cm breed over de gehele lengte vastgenaaid. Door de onderzijde van het net loopt, voor de bevestiging aan de palen en om het benedendeel van het net gespannen te houden een door de mazen gevlochten koord.

Op de boven- en onderrand van het net mag reclame zijn aangebracht. Er mag eventueel ook óp het net reclame worden aangebracht. De mazen van het net mogen, bij die reclame op het net, dan niet minder zijn dan 4,5 cm x 4,5 cm.

Het is in de Eredivisie, Topdivisie, Eerste en Tweede divisie niet toegestaan dat er een houten staaf aan of in de zijkant van het net zit. Glasfiber of een andere buigzame staaf is wel toegestaan. In de regiowedstrijden zijn netten met houten stokken wél toegestaan. In de hal moeten een reservenet en reserveantennes aanwezig zijn.

Zijbanden

Twee witte banden zijn verticaal en recht boven elke zijlijn aan het net aangebracht. Zij zijn 5cm breed en 1m lang en maken deel uit van het net.

Antennes

Een antenne is een buigzame staaf, 1.80m lang en met een diameter van 10mm, vervaardigd van glasfiber of vergelijkbaar materiaal. Aan de buitenkant van elke zijband is, om en om tegen het net, een antenne bevestigd. Elke antenne steekt 80cm boven het net uit en is uitgevoerd in met elkaar contrasterende kleurstroken (bij voorkeur rood en wit) van 10 cm.

Lichtsterkte

Eredivisie	800 LUX
Topdivisie	500 LUX
1 ^e Divisie en lager	350 LUX

Scheidsrechtersplatform

Algemeen: het platform of de stoel voor de scheidsrechter moet stabiel zijn en mag geen uitstekende en/of scherpe delen bevatten.

Ere en Topdivisie het platform is in hoogte verstelbaar, ooghoogte van de scheidsrechter is 50 cm boven het net. Het platform mag niet aan de volleybalzuil vastzitten.

1^e divisie en lager het platform hoeft niet in hoogte verstelbaar te zijn maar wordt wel dringend geadviseerd

Vanaf de 1^e divisie en lager wordt een ouderwetse scheidsrechterstoel gedoogd. Bij vervanging en in nieuwbouwsituaties is een stoel niet meer toegestaan en dient een sta-stoel aangeschaft te worden.

Algemene opmerkingen en toevoegingen

Wedstrijdruimte, speelveld, obstakelvrije hoogte

De vrije hoogte voor Ere en Topdivisie is een strikte eis. Voor de 1^e divisie en lager mag er een element van maximaal 40 centimeter aanwezig zijn boven het speelveld. Denk hierbij al voorbeeld aan (niet uitputtend) een ringenstel of een verlichtingsarmatuur. Voor de bouwkundige constructie (plus eventueel hulpstaal) blijft de eis van 7 meter gelden.

Wedstrijdruimte, afwerking, wanden, obstakelvrij en vlak

Obstakelvrij, afwerking tot 2 meter hoog met een materiaal, dat lichamelijk letsel uitsluit, deuren bij voorkeur in de uitloop tussen de velden, deuren vlak in de wand, een goed contrast tussen bal/sporter en achtergrond, deuren van de wedstrijdruimte af te laten draaien.

Kleedruimtes, situering

Deuren bij voorkeur in de uitloop tussen de velden. Geen directe inkijk vanuit wedstrijdruimte in kleedkamer.

Toiletruimtes, aantal per accommodatie

Toiletten mogen buiten kleedkamers (maar in kleedkamerzone) worden gevestigd. Het aantal toiletruimtes is afhankelijk van het aantal kleedkamers.

Toestellenberging, afmeting

Maat afstemmen op de toestellen en materialen (inclusief bergkasten!) die er in worden geplaatst. Diepte van toestellenberging minimaal 4,5 meter. Doorrijdhoogte minimaal 2,8 meter, let daarbij op de profielen van de deuren.

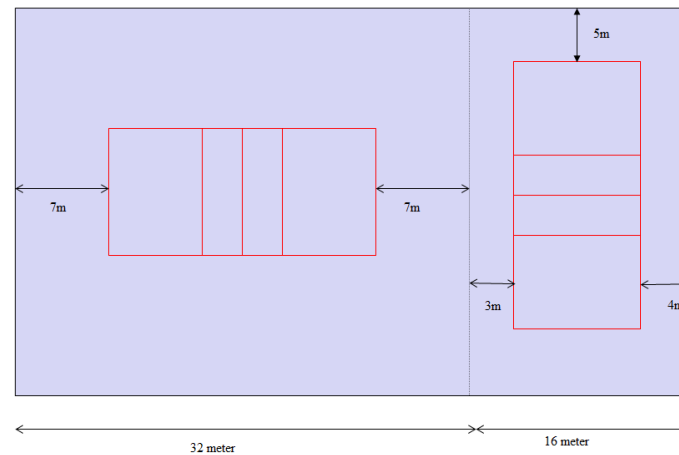
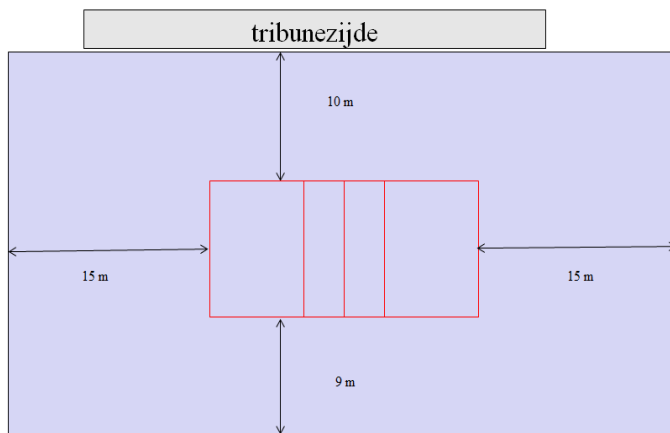
Toeschouwersaccommodatie, aantal zitplaatsen

Afhankelijk van situatie, aantal velden en speelniveau. Maatwerk!

Bijlage: schetsen

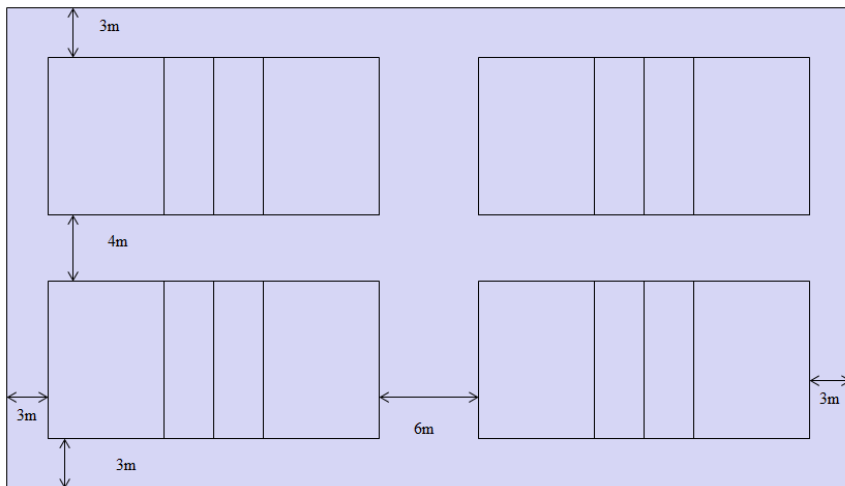
Uitgangspunt bij alle schetsen is een sporthal van 28 meter breed en 48 meter lang. Neem voor schetsen van een sporthal met een andere maatvoering contact op met pim.scherpenzeel@nevobo.nl

Centercourt

Achter de achterlijnen is aan beide zijden 15 meter beschikbaar, naast de zijlijnen 9 meter. Het is gebruikelijk om het veld in de breedterichting niet precies te centreren, maar aan de tribunezijde iets verder weg te leggen, zodat het zicht vanaf de tribune wat beter is. Wanneer de sporthal door middel van scheidingswanden deelbaar wordt in drie gelijke delen, kan het voor de vereniging aantrekkelijk zijn om het "centercourt" niet te centreren tussen de beide kopwanden van de sporthal, maar tussen kopwand en neerlaatbare scheidingswand. De uitloopruimte van het centercourt blijft groot genoeg voor de hoogste niveaus, maar het wordt mogelijk om naast (achter) het centercourt tegelijkertijd een tweede volleybalveld te gebruiken. Tip: leg dit veld niet precies in het midden van dat zaaldeel, zodat er ruimte blijft voor de spelersbanken!

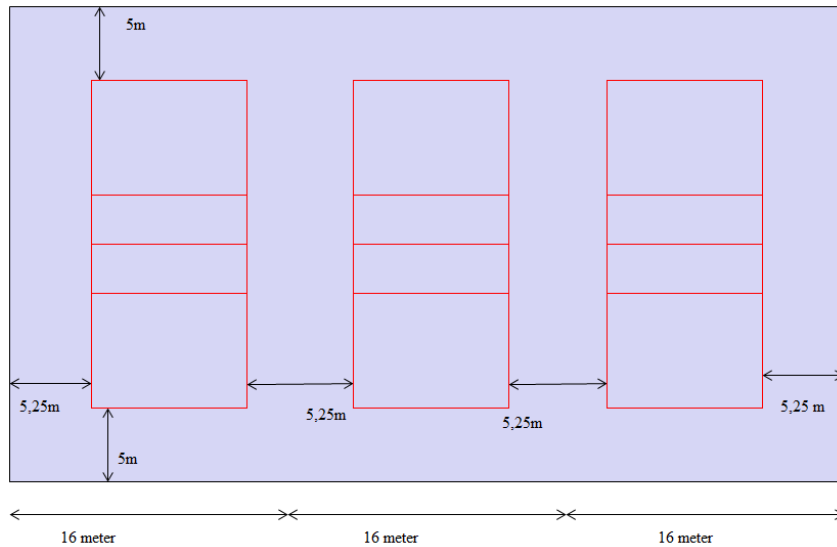
Vier velden

In deze situatie lijkt het alsof de uitloop rondom de velden overall 3 meter is, maar men moet rekening houden met de spelersbanken. Als deze aan de zijlijnen staan bij de langswanden van de sporthal, dan is de strook vrije uitloopruimte 2 meter rondom. In de breedterichting van de hal is een ballenvanger/vangnet vereist i.v.m. veiligheid van rollende ballen uit het andere veld.

Het is aan te bevelen om in (een of meer van) deze velden een 7 meterlijn voor de C jeugd aan te brengen. (zie jeugd 1^e klasse en lager)

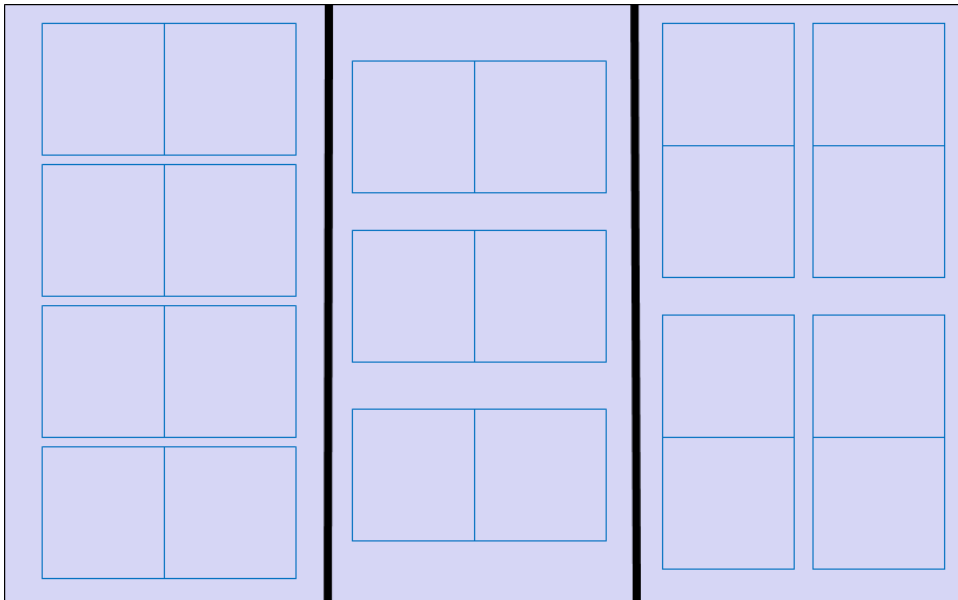
Drie velden

In deze situatie is de uitloop van alle velden voldoende voor de wedstrijden in de 1^e en 2^e divisie. Voordeel is dat deze velden ook gebruikt kunnen worden met eventuele scheidingswanden dicht. Een exploitant zou de hal in delen kunnen verhuren zodat een volleybalvereniging niet de hele hal hoeft te huren als dat niet nodig is. Overwogen kan worden om de volleybalvelden niet te centreren zoals op de schets, maar aan de zijde van de kopwanden meer uitloopruimte te houden voor de spelersbanken, of eventueel voor het plaatsen van kanteltribunes of extra banken voor toeschouwers. Zie ook de rechterschets bij het centercourt.

Ook hier zijn afschermnetten tussen de velden vereist.

CMV

Voor CMV adviseren wij om specifieke velden aan te brengen. Hierboven zijn drie opties afgebeeld hoe dat zou kunnen met 6x12 veldjes; voor niveau 1 t/m 4 moet er nog een extra achterlijn (op 4.5 meter) worden aangebracht. Ieder van deze opstellingen heeft voor- en nadelen; in overleg met de vereniging moet de beste optie worden gekozen, afhankelijk van de situatie.